

פרק מקץ

רבינו בחיי

הקדמה לפרק מקץ

בתח' אל ה' בבל לבך ואל בינהך אל תשען (משלי ג, ה):

אוותם, בענן צורך גשםים בזמנן כזריעתך, או אם יLOUR בים והרים חולך וסוער, או במרקבר חיות ומלטמים, או בישוב והזכיר היה הארץ, אבל הענינים האלהו וכיווץ הנה שאיין לו כת' ומחייבלה להפלט ישים בטחוננו בהקב"ה, ומרגנה זו במדת הביחסון היא טובה אבל אין לה שלומות, מפני שהוא בענן שאמר תקבייא עלייו נשלים (ירמיה ב, כ) "ובעת רעעם יאמרו קותפה והושיענו".

הששי הוא שיבטך בהקב"ה אפיקלו ברקרים שיש לו בנה פון וקצת מחלוקת, כגון מי שאפשר לו להתרנס בסבב מלאכה בקב"ה שדייא מבעת הפלר ומפיקור בטחונו להקב"ה שיפרנסו.

השביעי הוא שיבטך בהקב"ה בבל הנטיבות כלם בין שתהיה נטבה קשה או קלה:

השמיני הוא שיבטך בהקב"ה בבל לבו ולא תילה מוחשבתו לנטבה מן הנטבות, רק שירצה במנה שהוא רצון הקב"ה, בלומר במנה שהוא, בראיא או עשרה או עני חפשי או אסור בביית האסורים. וכיון שרצון הקב"ה שיזיה לו אחד מן המאורעות והיסורים הנה והוא חפץ לדרכאו בכם יש לו לחפותך בנה ואין לו לבקש סבה, כי אם הוא משתדר ומקבש סבה שיזכאל מן המאורע והוא שארם בו, משים חילך אחר מלכו בבטחון אומתך סבה, ואעננו בוטח בהקב"ה בטהון שלם בבל לנו, וכי שהוא שלם במדת הביחסון יש עליון לביחסון בהקב"ה בבל לבו, שהוא יתעללה ועל הנטיבות כלן נמנין אליו הנטיבות כפי מה שיאטרה. כן בתבך קרב נזרול החסיד ר' חיינ' בון פוקה ובל בספר חותם הנטיבות שחפר (שר הביחסון פרק ז):

ויראה לי כי מפני זה אמר (משלי ג, ה) "בטח אל ה'", ולא אמר בה, לאCAR שהבטחון השלם בבל לו והוא שיזיה כל מוחשבותיו אל ה', עגנון שפטות (זהלים כה, טו) עיני פמיד אל ה', ואין ראי לו לאדריך הנשלם במדת הביחסון לבקש סבה, והעד על זה ענן אליו הוה, ובemo שיזהו נברתי בפרקusa של מעלה (מ, יד) "הערבים מבראים לו לחם בשול בברך ונור" (מלכיא א, י), והקב"ה הומין לו אומתך סבה והוא לא בקש אומתך, והגה וזה מקרבה עליונה מאור במדת הביחסון: והגה יוסף הצעיר הבוטח בהקב"ה, לפי שביקש משער הנטיקים שיזיה לו סבה שיזיא מבית האסורים, לבר לא הגע למקרבה וז של בטחון, וגענש בנה שנשאסר שמי שנים יותר בעונש שתי מלות שאמר לו והזופרני והזעטני (ליעל, יד). וזה שפטות נהיה מקטן שמותים ימים פרעה חלם והגה עמד על פיאות:

שלמה נפלך ונזהיר בבטחוב נזהה על מרות בטחון, מפני שהוא מעקיי התורה והמצוות. יאמר שיבטח אנטם בהקב"ה בכל לבו ולא יכתח ולא ישען על בינהו, והבינה בזאת שאם יירחו שכלו ותלמודו בינו לטוטם בעשרו או בכחו וביבורתו, שלא ישען בזאת בבל, רק ששים כל בטחונו בהקב"ה שהוא "משיב חכמים אחריו ורעם יטפל" (ישעה מה, כה), ואין בבל מעשיו ומוחשובתו כלום בלתי אם יגוזר השם יתעללה, וזהו שפטות (משל יט, כא) "רבבות מוחשובות בלב איש ועצת ה' היא בקום", כי אם אסף עשר לרוב אין לו להזכיר טבה לעצמו כי עשרו לא בא אליו בכחו וקלותו, וכן אמר שלמה עליו השלום (קהלת ט, יא) "כי לא לקלים נמרוץ ולא לגבורים המלכימה וגם לא לחכמים לחם וגם לא לנבניהם עשר וגם לא לירעים חן כי עת ונגע יירה את כלם". וכן אמר עוד (משל ט, א) "לארים מערבי לב ומה מענה לשון", ורברורו אינו בדור פי אם ביד הקב"ה, וכל שפנ שאר בבל סמעשים, ולפיכך אין ראוי לו לבטח ולחשען על בינהו ואין לו לתקנות פקנותו בהשפרלוונו רק בהקב"ה, והוא שאמר דוד עליו השלום (זהלים טב) ו"אך לאלהים דומי נפשי כי מפנו מתקתי", בלומר לא בהשפרלוונו:

ויריע בפי בטחונו של ארים מהתולק על שמנה חלקיים. כאשר הוא במחלתת תולרת בוטח על שדי אמו, מפני שהחלב מונו וחיותו, ובענן שפטות (שם כב, י) "מבריח עלי שדי אמי":

וישני הוא שבותח אחורי בן על אמו, להאכילו מה שיערב לו ולחתיעומו המתווך לחוף, ובענן שאמר דוד עלי השלום (שם קלא, ב) "אם לא שוייתי ודומתי נפשי בוגמל עלי אמו", ואמר דוד עליו השלום שקה משה ומכפה נפשו בבטחון ה' יתברך בגמול הבוטח על אמו:

השלישי הוא שבותח על אביו, כי אחר שגדל ותפקחנה עיני שבלו מעט יראה כי הוא ואמו תלמים על אביו, ואביו הוא עקר ואו תלה בטחונו באביו:

הרבייעי הוא שיבטח על בחור, האשר יגדל יותר וימדר אי זו מלאה שתהיה באשר ייכל להתרנס ואו סייד בטחונו מאביו וישראל בטחון בכחו ומחבולותיו:

ה חמישי הוא שיבטח בהקב"ה באשר יגדל יותר ויתחזק שכלו, ומזהר שיראה שאין בחור ומחבולותיו כלום, ויראה חסרון סבריות וסתירותם וצורך הגדול לחסרי יתعلاה, אז יסיר בטחונו אשר נזהה לו בכחו, ונשים בטחונו בהקב"ה בענינים שאין בידו כת' ומחייבלה להפק

הפטירה לשבת [ראשונה של] חנוכה

באשר יש רק שבת אחת בחנוכה, מפטירים הפטרה זו.

כאשר יש שתי שבתות, מפטירים הפטרת י"ע חירום עמוד 1279.

אוצריה ביד – דן

בגעל של שאיין להם בחירה. אחר אף מינויד ה'גביא את דיבורו ותלחיברוי חנינה, מישאל וצעריה, כי גם הם נוחשבים "אנשי מופת" שמייצלו מבשן האש כמו הושע, כמו שמוסוף בסוגרין שטם, ובפרטם: "נוןני מביא את עברי צבאות", חנינו ורבקל שיזעטם לדולח, ויבנה את העיר ירושלים ובית המקדש (רש"י). בסיום ההפטרה ראה וכיריה במרתאה תגבואה מנורה של קבר שעה צנורות (יש לפסוק ב' שמותךם זורם שפון גבירות מאילו, ובשען צרי תגוננה עמודים שני איילין זית שמנים גנוך השם כל סייע מארם. רקמו בזה הוא, שבשם שניותים תנחלו נגרבו מעצמן בלי טוהר, אף בצעו העומדות לרוגבל על פי ד' ולא בגל חילו וכוח, וכן מושם שאמר: "זה דבר ה' אל ורבקל אמרו, לא בחיל ולא בכם כי אם ברוחי אמר ה' צבאות" (רש"י ררכ"ק).

הפטירה זו נקבעה לשבעת חנוכה [ונקראה א' פטילה ב' פטירה]. א' חותש חל ב' חותם, לא רק בכלל המוחקה על חמנונרת, אלא משומן שום הגזחון של חנוכה היה על ידי קבוצה קטנה של יהודים שנמניאים שבטחו בה, לא בכתם ובחולם, וכך נצחו את ציוונים סתקיים והחוירו את הבודד גנאי לבית המקדש, כמו שהוא אמור בחפלה "על הנספים", שמספר ח' גבורים ב' ביד חילשים, ורבים ביד מעתים, וטמאים ביד טהורים, ורשותם

הפטרת חנוכה עוסקת בחנוכת חנוכה של בית המקדש השני. בתוקפו וביין יהושע בן יהוזראק בכמן גודל, ורובכם בין שאלה תיאיל, נצר מדור חמלה, שמש מבוגרים של בני ישראל, זוכרים היה קביה. בוגאה ומחילה כמה שיבקה בימות הפסחים באשר לשירה דשכינו בין בני ישראל, וכולם יבראו שהם גםם בגבור על ידי הר, ואנו פשוב הפלכה לשבט יהודה. אמר בר פונה קביה ליהושע רבנן כדורי, ומוכר לו את מה שראה במנוחה נבואה שקידר עלייו שפטון על שניאו בינו שישים שאין תנוגות להזוהה (סנהדרין צג, א), וכן כתה לבוש "בגדים צואים" שהם רבו על מה שלא מיתה בבניהם. אילם, הקב"ה העומד לעזרו לחגן עליו וכועס על השטן המטרוג אומרת: "הלווא והיהושע" אוור מצל פלאש [ען שאותה בו קאש קצת - מל'ב"ם], שהנה שקיים בלהב הצלות וצוחק (ראה סנהדרין שם), וכן אי אפשר לדונו להזוהה על העבר. לאחר מכן אמרו רמבן אומר תפלאך העומד לנוני יהושע שעשו רוחם המלאכים את בגדיו המוליכים וחילופם בגברים חקשים, רמו לבני שיבקלו מן השים קאסירותם להם. גם קביה מצווה שישמו עציף טהור על ראשו, כדי לחייב בכהזה דولة (דר"ק). קביה וכיריה מונירו שילך ברכפי היה ונשיגת על עבדות בית המקדש, ואלא ואפסה הכהגה מבינו, יוציא להוותם מהליכים בין העמדים אלה, בלומר, להעתלות למדרשת בוגה אפיקו בין הפלאקים הנחשים ב"עומדים" תמיד במרוגה אהת,

[ב] יְהוָה וְשָׁמַחַי בַּתְּצִיּוֹן כִּי הַנְּגִיבָא וְשָׁכְנָתִי בַּתְּכֶרֶת נָאֵם יְהוָה: ט וְגַלְוֹן גּוֹלִים רַבִּים אֶל-יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא וְהִיוּ לִי לְעָם וְשָׁכְנָתִי בַּתְּכֶרֶת וִידְעָתָ בְּיְהוָה צְבָאות שֶׁלְחָנֵי אֲלֵיכֶם: ט וְגַחֵל יְהוָה אֶת-יְהוּדָה חֲלַקְוּ עַל אֶדְמָת הַקָּדֵשׁ וּבְחָרֵב עַד בִּירּוּשָׁלָם: ט הַס כָּל-בָּשָׂר מִפְנֵי יְהוָה פִּי נָעֵר מִמְעוֹן קָדְשׁוֹ:

רדייך

רַיִם וּשְׁמָחוֹן. יַפְקֵן לְפָרֶשׂ בְּנֹואה זוֹ עַד "מְפֻעָן קְדוּשָׁו", גַּעֲמִיתָה לְלִיחְותָה הַפְּשִׁיטָה, בַּעֲבוּר שָׁאָמָר "וְגַלוּוּ נַוִּים רְבִ'ים", "הַסְּבָל בְּשָׂרָה". וְלֹא רְאִינוֹ הוּא בְּבִתְהָרָה שְׁנִי, אֲלֹא שְׁשָׁאר בְּלַהֲפָרֶשָׁה אָחָז לְשָׁון חֶבְרוֹן (טו) וְנַחַל יְזֹרְהָה. שְׁחוֹא חָלֵק הַאלְּלִיבָּרָה, מְהַבְּלִילוֹת וְרוּחָה נְתַלָּת הַאלְּלָל עַל אַרְמָתָה נְקָרָשׁ, וְטַסְוּק קְוָה בְּמוֹשָׁבָה שְׁחוֹא רָאשֵׁן מִמְּלֹכָה יְשֻׁעָאֵל, וְאֶם בְּבִתְהָרָה שְׁנִי, יְזֹרְהָה הוּא שְׁשָׁבָה הַשְּׁמִינִים. וְאָמָר "בְּעוֹז", עַל דָּרָה מְשֻׁלָּח, כִּיאַיש אָשָׁר יָעוֹד מִשְׁנָתוֹ,

מצודת ציון

(טו) וְגַלוּ. עֲבֹנָן הַתְּמִבְּרוֹת, כְּמוֹ "זָנוֹלֵה נֶגֶר" (ישעיה יד, א); (ז) לְהַסֵּס. עֲבֹנָן שְׁתִּיקָה, כְּמוֹ "זַיִתָּס בָּלְבָ" (במדבר יג, ל); בֶּל בָּשָׂר. בֶּל אֲרָבָה; גַּעוֹר. מְלֻשָּׁן הָעָרָה וְהַקִּיצָה, כְּמוֹ "אֲשֶׁר יָעֹזֶר מִשְׁנָתוֹ" לְקַכְמָן ד, א); מְפֹעָן. עֲבֹנָן מְדוֹר, כְּמוֹ "הַמְּפֹעָן אֲפָהָה קִיִּים לְלַיּוֹן" (קהלות ז, א);

עם פְּנֵי קָרְבָּן אֶתְמָלֵךְ קָדְשָׁנוּ, וְכַלְלָה קָדְשָׁם לְאַתְּ. שׂוֹעֲדָה בְּנֵי בְּנֵי נְטוּפָה.

•

ענינה בכיה שני שדבר על יהושע ועל רזובך: (טו) ונלו. ואנקלוטה: (טו) ונהל ה' את יהודה. נמלטו למלחמות: (יז) הס בֶּל בָּשָׂר. כל בְּלָר כְּלָמוֹת: כי גַּעֲור. לנו סְמֵךְ וְאַקְלָה:

או נחל אוות האל יתברך שיזהה נחלתו על ארמת הקדרש, שי... אביכי חילק העמו יעקב חבל נחלתו (דברים לב, ט). זכר "היהודה" ממהгалות: (יז) הס. שתווק, כמו שפירנו: כי געور ממעון קדרשו. ו...

מצודת דוד

(יד) כי הנני בא. אבוא אל ירושלים ואשכון בחוכה: (טו)
 נגלו. או יתחברו גוים רבים אל ה' ויהיו לו לעם להאמין בו,
 עם כל זאת אשפכו בתוכה ולא בתוכה הגוים הרבה: יונעת. או
 בבחשבני את שכינתי לבד בחוכך פרע אשר ה' שלחני אליה,
 לדענו לומר עיקר יעוד הטובה נאמר עליך ולא על האומות.

[ג] א ויראני את־יהושע הכהן הגדל עמר לפניהם מלך יהוה והשׁטן עמד על־ימינו לשטנו: ב ויאמר יהוה אל־השׁטן יגער יהוה בך השׁטן ויגער יהוה בך הבהיר בירושלים הלוּא זה אוד מצל מאי: ג ויהושע היה לבש בגדים צואים ועמד לפניו המלך: ד ויען ויאמר אל העמדים לפניו לאמר הסירו הבגדים הצאים מעליו ויאמר אליו ראה העברתי מעליך עונך והלבש אתך מחלצות: ה ואמר ישימו צניף טהור על־ראשו וישמו וישמו

דד"ק

כח"

על דרך שאמר יזקץ בישן ארני (זהלים עת, סה). ונעו"ר מבנין נבעל מטה תעריך, על משלך בון, בון. אף על פי שהם בקמץ הנדרין וזה בארי: (א) ויראני. השׁטן, פועל לנבלט ותבריו שחו שוטנים אותם מושבתיים מפלאלקם. ווונתן תרגם: וחתחה קאים על ימיה לאספנא ליה: (ב) ויאמר הד. הוא נבעל, וגראא בשם רבו, וכן ברבר גרעין ובמקומות אחרים: ווונטן. וכן גער: והברא: הבהיר. הבהיר בירושלים. לבנוקם ולא תוכל לשטנו: הלוּא זה אוד מצל מאש. כמו אוור הולך שיסירו אותו מהאש, שליא יקל עוז. וכן זה מועל מאש הגלות לבא לרושלים ולבנות הבית וללהן בו. ורבותינו מחלצות. קליפות גדרים נולס, קלומר זיון. הכל נלי דרומה כתן לבש בגדים צואים. מלרכט, וכי נמנע כוֹן עט פלאקון להן דבון גער: (א) כתני לכונגט, וכי נמנע כוֹן עט פלאקון להן דבון גער: (ב) הסירו הבגדים הצאים מעליו. נידלו צנו לסתותים וממלל לנו: מחלצות. קליפות גדרים נולס, קלומר זיון. הכל נלי דרומה כתן לבגדיים נולס, דיפה זיון למחלצות גדרים נולס ולכיס: (ה) ואמר. נלי זכרי: ישימו צניף טהור וגער. קקעפי רקמיס טליין: צווה גם כן שישמו צניף טהור על ראשו להונכו להוות כגורל, שהיתה מצנפת על ראשו.

מצודת ציון

(א) דשון. מלך מקטורה. לשטנו. ענן קרטרו. וכן "חתחו שטבה" (עורא, ר, י): (ב) יגער. ענן צעקה נזיפה: אוד. היא העש שמנדרדים בו קאש, כמו "באוד מצל משרפחה" (עמוס, ה, יא): (ג) צואים. רצונו לומר. מלוכלים, ולפי שהזואה הוא לך לו קודא לבגדים מלוכלים בגדים צואים: (ד) ווונטן. ענן תרמות קול, כמו "ענונית ואמרף" (דברים כו, ה): מחלצות. בין יקראו מין מלובשים נאים, וכן "המחלצות וההמעפות" (ישעיה, ג, כב): (ה) צנוף. מלשון מגנפת דעשיי לטבע את קראש: טהור. רצונו לומר: ברכיה צנוף טהור על ראשו להונכו להוות כגורל, שהיתה מצנפת על ראשו:

מצודת דוד

(א) ויראני. במראה הבהיר: על ימינו. על ימין יהושע: לשטנו. לקטרג אלי על מה שלא מיטה בבון ששלאו שישם בקרים, כמו שבתוב יונפצע מבני הפטנים אשר רבונו וכורום וגוי מבני ישוע בן יזדק" (עורא, י). בן יזמר מלך הד: וגער לברכה (סנהדרין, צג): (ב) ויאמר הד: רצונו לומר יגער וינזר: הבהיר בירושלים. מוסב על הד לומר: הד הבהיר בירושלים יגער בך: הלהוא זה. רצונו לומר: איך תקטרג אלין, אלא באוד מועל נאש, פי הושך באס על ידי בובנצרעם אחאב וצדקהו נבאי נשקר, וכן מלשון תרמות, כמו שבתוב חכמים וכורום לברכה (סנהדרין, צג): ואם בן זכותו רב ואיך תקטרג עליו: (ג) ויהושע גער קבושים מלוכלים: רצונו לומר: עניין נינה מלובש בונה העש לא גרש אונן, והוא לא מיטה ברכם: (ד) ווונטן ויאמר. המלך שעמך יהושע לעפני: הסירו מיהושע הבגדים מלוכלים, רצונו לומר: הפרישו את צנוי מושותם הבודדים. ואמר אליך. המלך אמר ליהושע: ראה העברתי. במה שצווית לפרש בוגר מהברתי משליך העברתי לבך: והלבש להחליש אותה. רצונו לומר: בשיסטר העון יגולה הנקות: (ה) ואמר. שאמר: התפלתני צלוי שישמו על ראשו צניף טהור, רצונו לומר: שהזיה בתר בהוות גודלה לירושה לזרעו אחריו הויאל ופרקשו מן הקבריות: וישמו וגער. רצונו

הצניף הטהור על־ראשו וילבשוו בגדיים ומלאך יהוה עומד: ויעל מלאך יהוה ביהושע לאמר: בדה אמר יהוה צבאות אס־ברכי מלה ואם אתה משמרתי תשמר ומס־אתה תרין את־ביותי וגם תשמר את־חצרנו ונחת לאל מהלבים בין העמדים האלה: ח שמיע נא יהושע | הכהן הגדול אתה ויריעת היישבים לפניו כי־אנשי מוביא את־עבורי צמה: ט כי | הנה האבן אשר נחת לפניו יהושע על־אבן אחת שבעה עיניהם רכ"ז

וילבשוו בגדיים. וכבר הפלישתו בגדיים, כי הנה אמר "וילבש אתך ממלכות קוזם שוכר וברוחו היבוא. וכן עירם תולעים ויבאש" (שמות ט, כ), ובבר באש, כי כל דבר יבאש קוזם שרים תולעים. וכן "הן אפה קצפת ונחתה" (שעה סד, ד) והדומים להם: ומלאך העם. בן ראה במנאה קבורהה כי עד שישמו השאנף הטההור על ראשו, אמר מלאך ה, שלא הלק מעינויו (ט) ונעד מלאך ה. העיד בו זה תבר, במו "העלמי קבם" (ברבים ח, יט), "עד העדר בנו האיש" (בראשית מט, ג). ונפתחה העין מפני שחייא ברוחנית, כי היה משפטו ונעד במו "ונשב את כל הרקש" (בראשית יד, ט): (ט) בה אמר. תרין את ביתוי. לפי שהיה בהן פול וועל פוי עשו שאר הפתניות ונחת. אתן לך. ותני קרו"ז (וניה) ביום השלישי וושא אברכם ארעינו" (בראשית כב, ד): מוקלים בין העמדים האלה. הם כפלאכים שהם עמדים וקינאים לעולם. רצונו למור, מלך ביניים. וזה רמז לנשנותו בהפרדו מנהג, ווינוון תרגום: ובאותיות מינאי וגוי: (ח) שמע נא, וריעך. שאר הפתניות: כי אמשי מופת דבורה. ראויים הם להעתשות להם מופת על זם. ורבותינו וברונם לברכה דרכו (סנהדרין גג), מאן ינירה אנשי מופת. אנשיים שנעשה להם מופת, וזה חנינה מיישאל ועריה: כי הבני מוביא את עבורי צמה. פרשו בו, זה ורובל. וטעם "מוביא", וכבר בא, רצונו לומר להגיד לוור מועלתו, ותחמץ גורלו בחזמה האדומה שהולג ונדר, וכן אמר עוד למضا "יהנה איש צמה שמנו ומופתני יאמחה ובנה את־היכל זה" (למן, יב). וכן אמר תען תבניא (ב, ג) "אקהך זרבבל ווי", במו שפירשנו. וש מופתני כי "צמוח" הה הפלק הפשית. אמר: אף על פי שזו את הישועה אני מביא לכם, עוד אביא לכם ישועה גודלה ממנה בזמנם שאביה את עבורי צמה. ועוד דרשנו בז, כי הפשית מונחים שמו, ומונחים ביגיטריה צמה, וכן תרגום ווינוון: ית עבורי קשייא: (ט) כי הנה האבן. הקדיל שמיישרנו בו תבננו. או פרושו, האבן שישים תחולת, ישימה ורובל לפניו יהושע, כמו שצתוב למضا "ויזוציא" (את) האבן הר'אשה" (למן, ד, ז): על אבן אחת שבעה עיניהם. על כל אבן ואבן יהו שבעה עיניהם; רצונו למור, שמיות רשות מטה קאל יתברך מפני קחרים קחשבים לחשבי מלאכים, וכבר בא, רצונו לומר להשבית מלאכים, ואלה הם שבעה עיני ה' שאמר למضا (למן, ד, ז):

מצודת צין

(ט) ונעד. ענן סתראה, כי רוב כהנורים מתרים למען לא יכחש לאחר ומן: (ט) תרין. מלשון דין, והוא ענן כי־שרית תבר: מהלבים. מלשון הלוך וטילו: (ח) מופת. ענן נס ואות: תלך. רצונו למור. אם עריך יכלו בררכי, ואמר, כדבר עלי, אם ישמרו כהנרים שצווית לשלמים. וככל מישר תזמנ שגעשה כל זה: (ט) אם ברכתי משמרתי תשמר. רצונו למור, כי רועה קאדים יחשב במויה, וכי אקהך זרבבל" (חיו, ב, ג): ואם את גדרולה: וילבשוו בגדיים. רצונו למור, הנה נגלה וכיותי: ומלאך ה' עמור. ככל מישר תזמנ שגעשה כל זה: (ט) ונעד. אחר כל כבושים התרה כפלאך ביהושע: (ט) אם ברכתי

(ט) ונעד. לאון סקלס כמו (מכניס מ, כט) ולחנוך צס לאי: סקלים וגוי: (ט) אם ברכבי פלאך. וגס לוי לומ לנטה (ט): אתה תרין את ביתוי. פפומ ומקה פקיד מל צים מקקי: ונחת לאל מהלבים. כטרגומון: וטלקיום מיפוי לתקיק ולטן (ט) לרגון זמאלין צין זרפיים קלילן, ולפי פטוטו, מטקלו מל צי זי צו נטלי: העמדים. זטליים ומולטי קלכת אלוני לפס שצ'ה: (ח) אתה וריעיך. טניא מילל וטניא קיון אמשי מופת. "ברין בclinין למינעך לסתן ייטין", זטלי לסת נטקה (ט): כי הבני מביא את עבורי צמה. כי טקה זרוצל פקט יטוקן קפין צחלר במל, לוי מלימות לו זוגלה, וגס גטפיו למון קטני פמלך למלחות זטלה (ט) בכנן בטית וקערם כמו זטפלוק בטלל זבקי נקמיס זטקליל" (ט) נטמי, ה, וטול זרוצל כלמלין זטקלילין (ט, ה): (ט) כי הבה האבן. סוד בטיט לאל יטקס צמי פלאך וצטלו מל זיקס, וטוטו סטוד וטבי כהומס קיוס מטט בטיעס כמו זטפלוק בטלל (ט) וטכום כתני (ט): על אבן אחת שבעה עיניהם. סוף לטליב מל למד זטכעה, וכן קרנגס יטנק: על לוגן קלע זטכעל עיני (ט) לאה, ולאון "עליס" לאון מלחות. ולי נרלה "שכעה עיליס" על בס צמי זקדות קלוך סטל, זטכען וטוטו לאויסי מל קלע זטכעה, לפי זלונטנו גאנטוס זו זעלנו ליט-טלון זטדייל ציד זרוצל

מצודת דוד

לומר: נתקבלה תפילה וmemory גדרון לו לרשת בתר בהזונה גדרון: וילבשוו בגדיים. רצונו למור, הנה נגלה וכיותי: ומלאך ה' עמור. ככל מישר תזמנ שגעשה כל זה: (ט) ונעד. אחר כל כבושים התרה כפלאך ביהושע: (ט) אם ברכתי המשמות, כי אתם מהלבים וטילים בין חמלאכים האלה קעומדים מה, כמו שכתב למלחה יזאמר אל הענורים לפניו: (ח) אה וריעיך. גם אפה שמע, גם ריעיך ישמעו והם חנינה מישאל וצוריה, כי גם קפה "אנשי מופת", כי נצול מכבשן האש במויה, ומחראו ליחס סדרה גם لكم: כי הנה האבן וגוי. רצונו למור, והדבר הוא אשר הבני מוביא. רצונו למור, וזה מלך תפישת, כמו שבתווב יתקממי לנו אמח צריין" (רומייה כ, ח): (ט) כי הנה האבן ואבן. רצונו למור, בבר הנוראה קוריא גוראה: על אבן אחת ועל כל אבן מאבני הבניון יהו שבעה עיניהם: רצונו למור: שמיות רשות בון בית העתיד על ידי בון גודל מערע יהושע אשר יבון. א. רצונו למור, בבר הנוראה קוריא גוראה: על אבן אחת ועל כל אבן מאבני

הנני מפתח פתחה נאם יהוה צבאות ומשתי את ענן הארץ הבהא ביום אחד: ביום ההוא נאם יהוה צבאות תקראו איש לרעהו אל-תחת גפן ואל-תחת תאנה: [ד] וישב המלאה הדבר כי ויעירני באיש אשר יעור משנתו: ויאמר אליו מה אתה ראה ואמר [ויאמר כ] ראייתי והנה מנורת זhub בבלה וגללה על-ראשה ושבעה גרטיה עליה שבעה ושבעה מוצקות לנרות אשר על-ראשה: ושנים זיתים עליה אחד מימין הגללה ואחד על-שמאללה:

רדייק

ושבעה. הוא ספר חשבון על הרוב, איינו שבעה דזקא. וכמו
"שבע בחתאתם" (יקרא כו, כא), **"שבע יפול עדיך וקם"**
(משלי כד, טו) והדורמים. ואבי ארוני זכרונו לברכה פריש
שבעה דזקא, וכמו: יהושע, נעריא, ונרבכלה, נטמייה, ושלושה
גבאיים: צבי, בירה, ומלאכי. ותרגם יונתן: שבעה עיינן חון
ליה: הנהני מפתח פתחה, באלו קיינה האבן קשורה בלב קדומים
שבטו הפלאה, ועתה יפתח אותה ויسلم אותה לבבנן. ויתכן
לפרשו מענין יפתח עלייך" (שם כת עט), ולפי שתשלחות
חוכנות האבן ביצפה, יצאורים ופרטחים וכפטורים שציררו
בה בפתחה, אמר בן על דרך משל, בלוור, הנהני משלים
לבבנן בכל תוכנה: ומשתי. פעל ויצא, "לא מש" (במדבר יד
מר) פעל עדר. זה היה בפניהם שהבטיחו הגבאים את רוזבל
להונדריל מעלה, במושם שאמור חגי (ב, כב): אקחך ונרבכלה. ואמור
ובירה: **"הנני מביא את עברדי אצחה"**, ואנו הדיו ישאל בשלווה

ביבית שנייה, לפיכך אמר תקראו איש לרעהו: עוזן הנארץ. אפשר במושגנו, או כי היה פירושו עוזש, כמו כי לא-ישראל עוזן נאמרו" (בראשית ט, ט). ככלומר, שיטיר מכם בפניהם והוא כל רע וכל צרה, ויזהר בשלום: (ט) ביום ההוא. תקראו. מරוב שלום שהיה לכם: (א) ושב, ועירני. בשאר הפלוראות אמר "אשלא עוני", כי ראה מעצמו, אבל זאת הפעם הפליך עזירו לראותה. עוזר משפטנו. מנגנון גפעל. ופירשו, הוא העירני, ואנו נתעוררתו, ואיש אשר עוזר משפטנו: (ב) ויאמר. "ויאמוך" בתקיב, והוא ספור רכבי הכתוב, וקרי "זאמוך", ובמפיק ואנוגה לבקבה וסתרת, וכמו זה "בבכורה בערים קיז" (ישעה כה, ד). ותעלמה יצא אור" (איוב כח, יא), לא גשומה ביום זעם (יחוקאל כב, כד): ושבעה גוריה עלה. כמו מנורת התורה, והאמצעי הוא רמו לעזין האלווה המחבר בין הפקים. וכן שבע כפלות הם הפקים, והפנחים לעולים שמייא כלו הפקים, שבעה כוכבי לכת, והעומם שיש צלעות ושלשה מישרים, ועל נצלעות הוא דשבייע, והוא הנקדחה וכן גוף כל דבר. אלא שבעל ספר עזירה נזכר בועלם שיש צלעות לששה צדדים, והיכל הקלש מכון באםצע, ובר הדר הגבר שבל הנזרים. אלה. על המנורה, והגולה למלחה מהם. וזראה לו זאת הפעם להודיעו כי האל יתפרק יair לישראל, הפרק מה שחי ביחסה: שבעה ושבעה מזיקות לברות. שבע מזיקות היו לה, לכל נר מזקה אחד. ורש"י כירנו על ברכה פיש' שבעה ושבעה מזיקות "לכל נר שבעה מזיקות". מזיקות שם תאර במקום فعل, שקיי מזיקות שמן מבר לרבר (ו) ושנים זיתים. ועוד ראייתי שנינים ויתים על הפנורה זו על הגללה, ואחד הוא: אחד מימין הגללה ואחד על שמאללה. כמו משמאלה. אבל אמר כי על הגללה היה, ולמטה

מצודת ציון

(ט) שבעה ענינים. רצונו לומר: הרכבה, וכן "שבע יפהל עדר" (משלי כר, טו): מפתח פתחה. ענן חקיקת האיזור, כמו "וילע לפתח פתוחים" (דברי הימים ב, ו); ומשתתי. ענן הסירה, כמו "לא ימיש עמוד הענן" (שמות ג, כב): (א) ויעירני. מלשון הערכה ונתקאה: (ב) וגללה. ספל עגול וכן "זיללת הקטרות" (מלכיבים א, ז, מא): נרתיה. בעין בזיכין על השמן והפטיללה, כמו "עשית אתרנרטיתך" (שמות כה, לו): מושקות. מלשון יצקה, והם ציורות, ודרר שם ניצוק ומושך השמן:

(ב) מושבון זמני בקשר לחייבת רשות
במקרה הבא: כל המונריה קיימת והב. מפעיל על ראשיה הינה בפועל ובזה הינה השם: ושבעה גורתית עלייה. מפעיל בראשי קני המונריה דיו שבעה גורתית. הם בעצם בזיכן להשים בהם השם ותפקידו: שבעה ושבעה מועצתה. רצונו לומר: לכל נר וניר דקה שבעה אינגורות שמשמן ייצק בהם מעצמותן מוגילה להמשך על גדרות שהפינה על ראש המונריה: **(ג) ושנים יותרים עליה.**

三

בצ'טנ'ה-לה'ה טעוי כ' ספּה מְנוֹעַמִּיס" (ויליא, ३, ח' למל' לייד גאנן
טעוי לערות כ' כ' קיט' קב' עיינ'ו: הנני מופתח פָתַחה. מופת
קְרָאָוֶוֶיךְ, מפלר מעלה טהוֹזִיס תְּלֵךְ כְּלֵיכְוָה צְטָנָה לְבָטָל אֲלָהָךְ: אֵת
וְמִשְׁתָּוָה. וְסִירְוָוָה: בְּזָוָם אָחָר. מַלְיָהָעַי לְוִיָּה יִסְ, (ופְּקָדָת
פְּזִים תְּלֵךְ סְמִילָה לְטוֹקִין טַל בְּגָנָן וְעַזְלָה וְתִבְרָה
פְּבִירְוָוָה, כִּי עַכְקָוָי מְלָהָה, כִּמוֹ שְׂגָהָמָרָה גְּנָבוֹת חָגָן: (ב) וְגַלְהָ
עַל רְאַשָּׁה. כִּמוֹ יְוָהָט, ט' גָּתָת מְלָהָה, לְתָן מְנִיעָה, כִּמְנַן סְפָל
דָּדוֹל טָנוֹג: שְׁבָעָה גְּרַתִּיה. כִּמְנַן כְּזָקָן דְּפָאָקָן קְבָעָן וְפָטָילָה
לְטָכוֹב: שְׁבָעָה וְשְׁבָעָה מְזִיקָות. לְכָל יָרָר וְגַר קְלָחָן דְּבָטָה גְּוָרוֹת
קְטָפִים, שְׁנָעָן זֶה מְנַגְּילָה לְכָל וְלָקָן מְזִיקָה לְכָל יָרָר וְגַר: (ג)
וְשְׁעַמְיָה וְתִימָּעָה. הַנְּהָה בָּעֵי לְיִלּוֹת שְׁזִוִּים אֲלִילִים צְסָס: אָחָד
מִימִינֵּן הַגָּלוֹה וְאָחָד עַל שְׁמָאָלָה. וְכָל נְפָרְךָ טַל בָּעֵי גְּנָפָלָות
וְזֶה כְּלָמָורָה לְמַטָּה פְּפָרְךָה וְפָסְקוּס יְצִיְּרָה, וְסָסָס פְּמִינֵּן מְרִיכָות

ביבית שנייה, לפיכך אמר "תקראו איש לרעהו": עון הארץ. אפשר (בראשית ט, ט). קלומר, שיטיר מכם בפדן מהוא כל רע וככל כלם: (א) ושב, ניערני. בשאר הפהנות אמר "אשא עוני", ב- משנתו. מבני ובבעל. ופירושו, הוא הערני, ואני מתעוררתי, ב- דברי הכתוב, ורקרי "זאמרים", ורקרי דברי זכריה ויגלה. ותעלמה יצא אורה" (איוב כח, יא), לא גשםה ביום עצם" (יחזקאל ר' רמו לעין קאלוּה מתחבר בין הפסים. וכן שבע פפלות לכת, והעוזם שש צלעות ושלשה מישרים, ובבעל דצלעות הוא וגיגיה למעלה מהם. ויראה לו זאת תמרה להודיעו כי הדבר מזוקות לברות. שבע מזוקות היו לה, לכל נר מזקה אחת. שבע מזוקות. "מזוקות" שם תאבר במקום فعل, שכן מזיקון ב- המגנורה או על הגלה, ואחד הוא: אחר מימין הגלה ואחר ע-

מצודת דוד

הנבי מפתח פתחה וגומר. מקום ברוך הוא בעצם יחזק
ערות על האבנים ליפותם, רצונו לומר: הוא יפן בח וער על
הפלאה: ומשתי ונוי ביום אחד. רצונו לומר: בפעם אחת
אסיר עזן הארץ לחה, כי אטיש בקרוב רום נכון ולא חטאנו
עוד ולא ימצא עוד עזן: (ו) אל תהה גפן. להתענג לשבח
בצלחה ולאכול מפרייה מרובה הטעיה שיזהה אן: (א) וישב וגור.
בי' בפראח שלפיניה לא דבר עמו המלך הדובר כי, ליה אמר
ונישב המלך וזה: ויעירג. רצונו לומר: הוא הניעני לעורני,
וחהעורקי באיש אשר יעור משגנן: (ב) מה אתה ראת.

ברמראה קבבאה: כל הנקנורה קיתה זיהב, וגללה על ראהה עלייה. מפעיל בראשי קני המקנורה היה שבעה רותחים, הם בען רצונו לומר: לכל נר וניר היה שבעה צינורות שהשען ניצק בהם (²) ושנים זיתים עליה. שני זיתים

וְאַעֲזֹן וַיֹּאמֶר אֶל-הַמֶּלֶךְ הַדָּבָר בַּי לְאָמֵר מָה אָלָה אֱדֻנִי: חֹנוּן הַמֶּלֶךְ הַדָּבָר בַּי וַיֹּאמֶר אֶלְيָהוּ הַלּוּא יִדְעַת מִה-הַמָּה אָלָה וַיֹּאמֶר לֹא אֱדֻנִי: וַיֹּעֲזֹן וַיֹּאמֶר אֶלְיָהוּ זֶה דְּבָרֵיךְ יְהוָה אֶל-זָרְבָּבֵל לְאָמֵר לֹא בְּחִיל וְלֹא בְּכָח כִּי אִם-בְּרוּחִי אָמֵר יְהוָה צְבָאוֹת: מִירָאֶתָּה הַר-הַגָּדוֹל לִפְנֵי זָרְבָּבֵל לִמְישָׁר וְחוֹצִיא אֶת-הָאָבָן הַרְאָשָׂה תְּשָׂאֹות חֹנוּן לְהָ

בשתי ראות חדש בשבת חנוכה (ואז יהול יום שני של ראש חדש בימים הראשונים) יש מוסיכים כאן את הפסוקים הראשוניים והאחרוניים של הפטרת שבת ראש חדש ושל שבת ערב ראש חדש.

בָּשָׂם יְהוָה לִאמֶר יְהוָה יְהִי | בֵּין וּבֵין וּבֵין וּרְעֵי וּבֵין וּרְעֵךְ עַד-עוֹלָם:

דְּדִיק

אמר על ימין המנורה ועל שמאליה (פסוק יא), וקענין אמר (ד) ואען, מובואר הוא: (ה) וען, מובואר הוא: (ו) וען לא במלחיל ולא בכח. כמו שראית מעשה המנורה נעשה מלאו' בפְּנֵן תבנית بلا כח אך, אלא ברוח האל יתפרק בברצונו. ועוד יפרש לו תמראה דרך פרט: (ז) מי אתה חת הדרול. אמר בוגר סובלט וחבירו השוננים, אם תהיה בחר הדרול, תהיה לפניו וווכבל למשור, ולא תוכל לעמוד לפניו להשבית קפלאך, והוציא את התבון קראשה. כמו שהוציא את התבון קראשה, קשוחל בפְּנֵן ביום כ"ד לחוש התשיע, בון שלשים נטלאכה; תשאות חן חן לה. באשר שם וווכבל התבון קראשה בפְּנֵן שם אוזם בתשאות והמן רב, ואמרנו כל הענן "חן חן לה" לאבן זאת מאת נזאל יתברך. ובסכפּל לחזק הענן, כמו שלום שלום לרוחך" (ישעה ג, יט):

מצודת ציון

(ד) ואען. עין קرمת קול (ו) במלחיל. עין צבאות עם: ברוחוי. עגנון רצוץ (ז) למישר. מלשון ישר ושותה: הראשה. רצונו שלומר: טבה וחושבה. וכן "ראשית שמות ימושחה" (עמסה ג; י) תשאות. עין המית לול, במול "תשאות נוגש" (אייב לט, ז):

העדרה: תשאות. או שמע קול המימה אשר כולם יענו ואמרה הנה להאן קזה של לה חן רב, כי היא טובעה וחושבה עד מאה: ברכות על זו נתקל, לא ברכות, וכן ברכות על ברכות, אבל ימושל בם מגלי טווח מלחה כי אם ברצוני, כי אכן בבלב האומות לחיזות בכניעתו, ויזה דומה לעיריות הגאנורה שהו מגלי טווח, אבל הכל נעשה מעצם, כי התייחסים נתלושו מעצם ונרכבו מעצם, ומעצמו נמשך השם אל הנולא באשר יאמר עוד למשה, ומן הנולא נמשכו מעצם וברצון, רצונו לומו מה ברכות: (א) מי אנתה בר תקדול, על מלך גוג יאמר: "מי אנטה גוג ומגgor". רצונו לומו מה ברכות: (ב) התחשוב שאףה בר גדור לעמודה הפMISSית לבב ובל עבורי לא כן, כי למולו תהיה הארץ מישור ובקל ישבור, רצונו לומר: לא זהה בר ברכות לעכבר מה על דרכו והחיציא. מלך הדשיך יוציא האבן השובת והחשובה למיניה בסיסור בין בית העדרה: תשאות.

11

צ'וֹדֶת דָּוד

(ד) ואען ואמר. ברימוחוי קול ואמרתו אל הפליך על מה
קאו אלה לרבו: (ה) הלא דעתך. הלא מעצמך משפטך לרעת
על מה מרמות: לא אדרני לא השכלתי לך: (ו) זה דבר ה'
יצנו לזרה: בזוז ירמו פאלן אמר ה על מלך המשיח הבא
מיורע ורוכבל: לא בחיל. רצונו לזרם: ממלחו על האומות

וזהו ציון את הראבנן הרואה תשאות חן חן לה:

בשתי ראות חדש בשבת חנוכה (ואז יחול יום שני של ראש חדש ימים ראשון) יש מוסיכים כאן את הפסוקים הראשונים והאחרוניים של הפטרת שבת ראש חדש ושל שבת ערב ראש חדש.

כִּי אָמַר יְהוָה הַשְׁמִים בְּסָאֵי וְהָאָרֶץ הַלְּם רְגָלִי אֵין־זֹה בֵּית אֲשֶׁר תַּבְנוּ־לִי
וְאֵין־זֹה מָקוֹם מְנוּחָתִי וְהִיא מִדֵּי־חֶדֶשׁ בְּחֶדֶשׁ וּמִדֵּי שְׁבָת בְּשְׁבָתוֹ יָבוֹא כָּל־
בָּשָׂר לְהַשְׁתַּחַווֹת לִפְנֵי אָמַר יְהוָה: וַיֹּאמֶר־לָוּ יְהוָה נָמֵן מַחְרָחֶדֶשׁ וּנְפַקְּדָתִי
יְפַקֵּד מוֹשָׁבָר: וַיֹּאמֶר יְהוָה נָמֵן לְדוֹד לְךָ לְשָׁלוֹם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעַנוּ שְׁנִינוּ אַנְחָנוּ
בְּשָׁם יְהוָה לְאָמַר יְהוָה יְהִי | בֵּין וּבֵין וּבֵין וּרְעֵי וּבֵין וּרְעֵה עַד־עוֹלָם:

דידיך

אמרור "על ימיין המנורה ועל שמואל'ה" (פסוק יא), וכן ענין אחד (ד) ואען מבואר הוא: (ה) ויען מבואר הוא: (ו) ויען לא במלול ולא בכח. כמו שראית מעשה קמנורה געשה מלאין במלול לאם עורך את הנורות ומיצק בקבת את הבשון, בן יושע הבנין הפני בלא כח אך, אלא ברוח קאל תפרק בברעונו, ועוד יפרק לו חפרואה דרכ פרט: (ז) מי אמתה נר הדרול. אמר בוגר סגבטל ותכריי השוננים, אם תהיה בדור נדרול, תגעה לפוני ורוכבל למישור, ולא תובל לעמוד לפניו להשבית הרכבלאקה והוציא את האבן בראשה. כמו שהוציא את שלדים פטלאקה, וראשות הבנין ביום כ"ד לחוש התשיעי, בן האבן תראהה בשתול הבנין שם אוות בחשאות והמן רב ואמרו כל החם "חן חן לה" לאבן הזאת מאת האל יתברך. וההכפלת הענין כמו "שלום שלום לרחוק" (עשהנו ט):

מצודת ציון

(ד) ואען. ענן ברמתה קול (ו) בטייל. ענן צבאות עם: ברוחין. ענן רצון: (ז) למישר. מלשון ישר ושותה: הראשה. רצונו שלומר: טבה וצשובה. וכן "ראשית שגאים ימשח" (עטס ג, ז): תשאות. ענן הארץ במלול, במכוון תשאות נוגש" (אייב לט, ז):

העדרה: תשאות. או שמע קול המימה אשר בולט עוננו ויאמרה הנה להען קזה של לה חן בר, כי היא טובעה וחושבה עד מאה: לא יהה בר בך לעכבר מיה על דין, והחציא. מלך הפלשיך וצאי האבן השובח והחשובה לנצחה ביסודות בגין בית העדרה:

,"

אודות דוד

(ד) נאען ואמר. הרימוני קול ואמרתי אל הפליך על מה
באו אלה לרבינו: (ה) הלוּא קָדַעְתָּ כִּי לֹא מֵעֶצֶם מִשְׁכֵיל לְדָרְעָת
על מה קורפו: לא אדרין. לא השלפתי לדעתו: (ו) זה דבר ה'.
רצוננו לומר: בזה ירבע באלין אמר ה' על מלך תבשיט הבא
מנורע ורובל: לא בחיל. רצוננו לומר: ממשלו על הכלמות